

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24

INTERNET <http://www.cbos.pl>

OŚRODEK INFORMACJI

693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

00 - 503 W A R S Z A W A

E-mail: sekretariat@cbos.pl

TELEFAX 629 - 40 - 89

BS/115/2001

OCENY RZĄDU I OPOZYCJI ORAZ OPINIE O SYTUACJI GOSPODARCZEJ I WARTUNKACH MATERIALNYCH GOSPODARSTW DOMOWYCH W POLSCE, CZECHACH, NA WĘGRZECH I W RUMUNII

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, SIERPIEŃ 2001

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Do comiesięcznych, wspólnych badań opinii publicznej w krajach Europy Środkowej, prowadzonych przez CBOS oraz partnerów z Czech (CVVM) i Węgier (TÁRKI), przyłączył się ostatnio Instytut Badań Marketingowych i Sondażowych IMAS z Rumunii¹. W omawianym poniżej wspólnym badaniu respondenci z Polski, Czech, Węgier i Rumunii oceniali działalność rządu i opozycji w swoich krajach, a także sytuację gospodarczą i własne warunki życia.

OCENY DZIAŁALNOŚCI RZĄDU

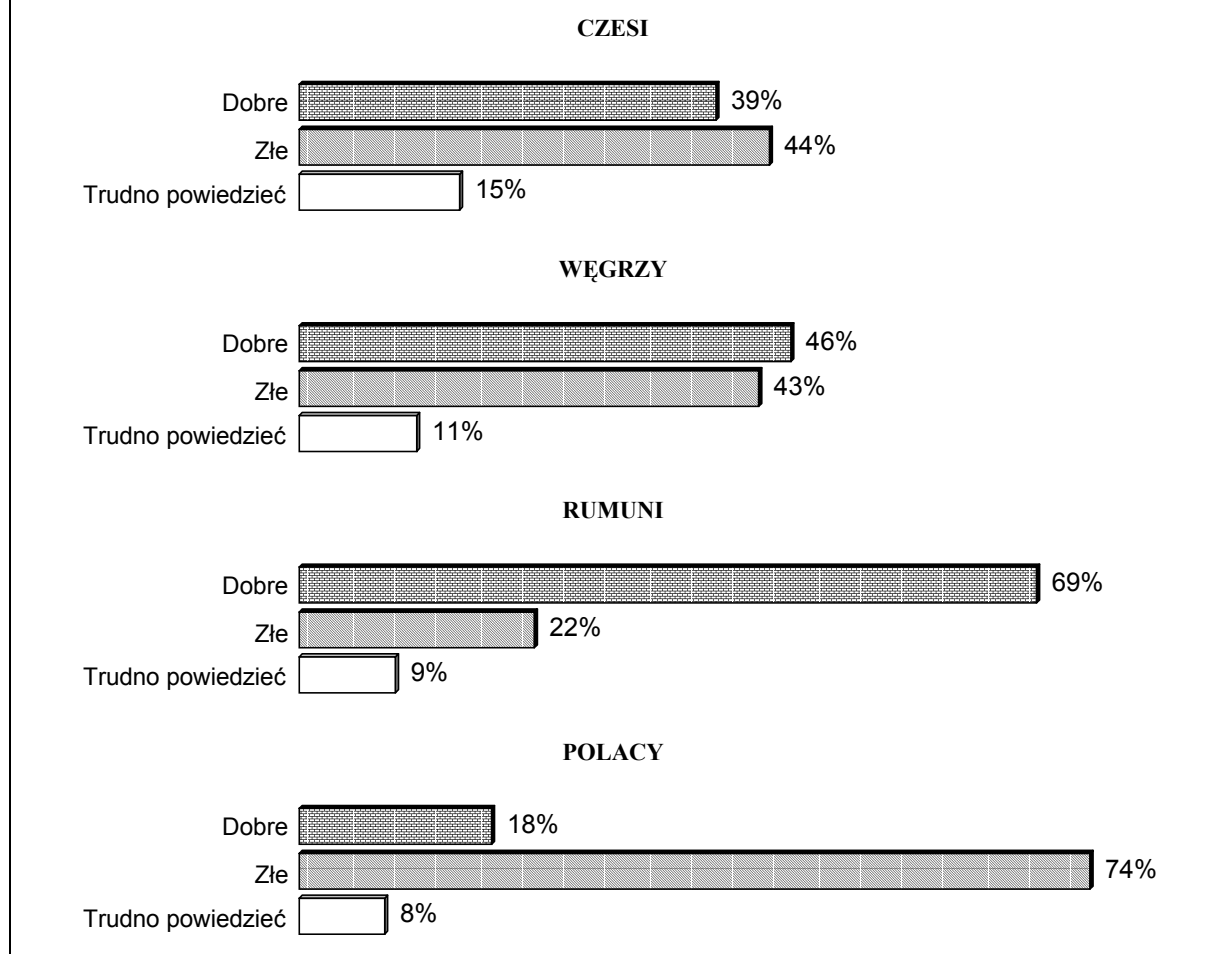
W każdym z omawianych państw różny jest czas sprawowania władzy przez obecny rząd, a co za tym idzie - różny jest też stopień wykrystalizowania się opinii na temat jego pracy. W krajach Europy Środkowej od dłuższego czasu władzę sprawują te same gabinety (od trzech lat w Czechach i na Węgrzech, od trzech i pół roku w Polsce), natomiast w Rumunii obecny rząd jest u władzy od siedmiu miesięcy. Jednocześnie zróżnicowana jest orientacja polityczna poszczególnych rządów. W Polsce i na Węgrzech władzę sprawują partie prawicowe, a w Czechach - Partia Socjaldemokratyczna. W Rumunii rządzi lewicowa Partia Demokracji Społecznej.

Wydaje się, że oceny gabinetów rządowych w omawianych krajach zwykle są najlepsze na początku działalności. Tym zapewne można wyjaśnić najbardziej pozytywny - wśród ocenianych gabinetów - bilans dotychczasowej działalności rządu Adriana Nastase w Rumunii. Również na Węgrzech pozytywne oceny ekipy rządowej Viktora Orbana przeważają - choć nieznacznie - nad negatywnymi. W Czechach (gabinet Milosza Zemana) ocen złych jest nieznacznie więcej niż dobrych. W Polsce rząd jest oceniany bardziej krytycznie niż gabinety w pozostałych trzech krajach.

---

¹ Badanie CBOS „Aktualne problemy i wydarzenia” (134) przeprowadzono w dniach od 6 do 9 lipca 2001 roku na 1015-osobowej reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłej ludności Polski. Sondaż w Czechach (CVVM) zrealizowano w dniach 2-11 lipca 2001 (N=1069); na Węgrzech (TÁRKI) 3-11 lipca 2001 (N=1523); w Rumunii (IMAS) 16-24 lipca 2001 (N=1502).

RYS. 1. OCENY DZIAŁALNOŚCI RZĄDU (LIPIEC 2001)

W porównaniu z początkiem br. można zauważyć wyraźną poprawę notowań rządu w Republice Czeskiej i na Węgrzech oraz zdecydowane pogorszenie ocen działalności gabinetu Jerzego Buzka.

Tabela 1

Oceny działalności rządu	Cześć						Węgrzy						Polacy					
	II	VII	I	VII	I	VII	II	VII	I	VII	I	VII	II	VII	I	VII	I	VII
	1999	2000	2001	2001	2001	2001	1999	2000	2001	2001	2001	2001	1999	2000	2001	2001	2001	2001
w procentach																		
Dobre	33	19	23	28	29	39	52	36	33	37	40	46	34	32	28	18	24	18
Złe	41	62	61	56	52	44	36	51	56	53	49	43	54	54	58	61	62	74
Trudno powiedzieć	26	19	16	16	19	15	12	13	12	10	11	11	12	14	14	21	14	8

OCENY DZIAŁALNOŚCI OPOZYCJI

W czterech omawianych krajach opozycja ma różne orientacje polityczne. W Polsce i na Węgrzech są w niej partie lewicowe, w Rumunii - prawicowe i centrowe, w Czechach zaś - prawicowe, a także partia komunistyczna.

Opozycję parlamentarną najlepiej oceniają respondenci polscy, co nie dziwi zważywszy na to, że Polacy mają najgorsze opinie o swoim gabinecie rządowym. Na Węgrzech odsetki badanych dobrze lub źle oceniających działalność opozycji prawie się wyrównują. W Rumunii i w Czechach grupy krytykujące opozycję parlamentarną są dwukrotnie większe niż grupy respondentów zadowolonych z jej działalności. W Polsce przez ostatni rok wyraźnie wzrosła liczba badanych mających dobre zdanie o opozycji w parlamencie.

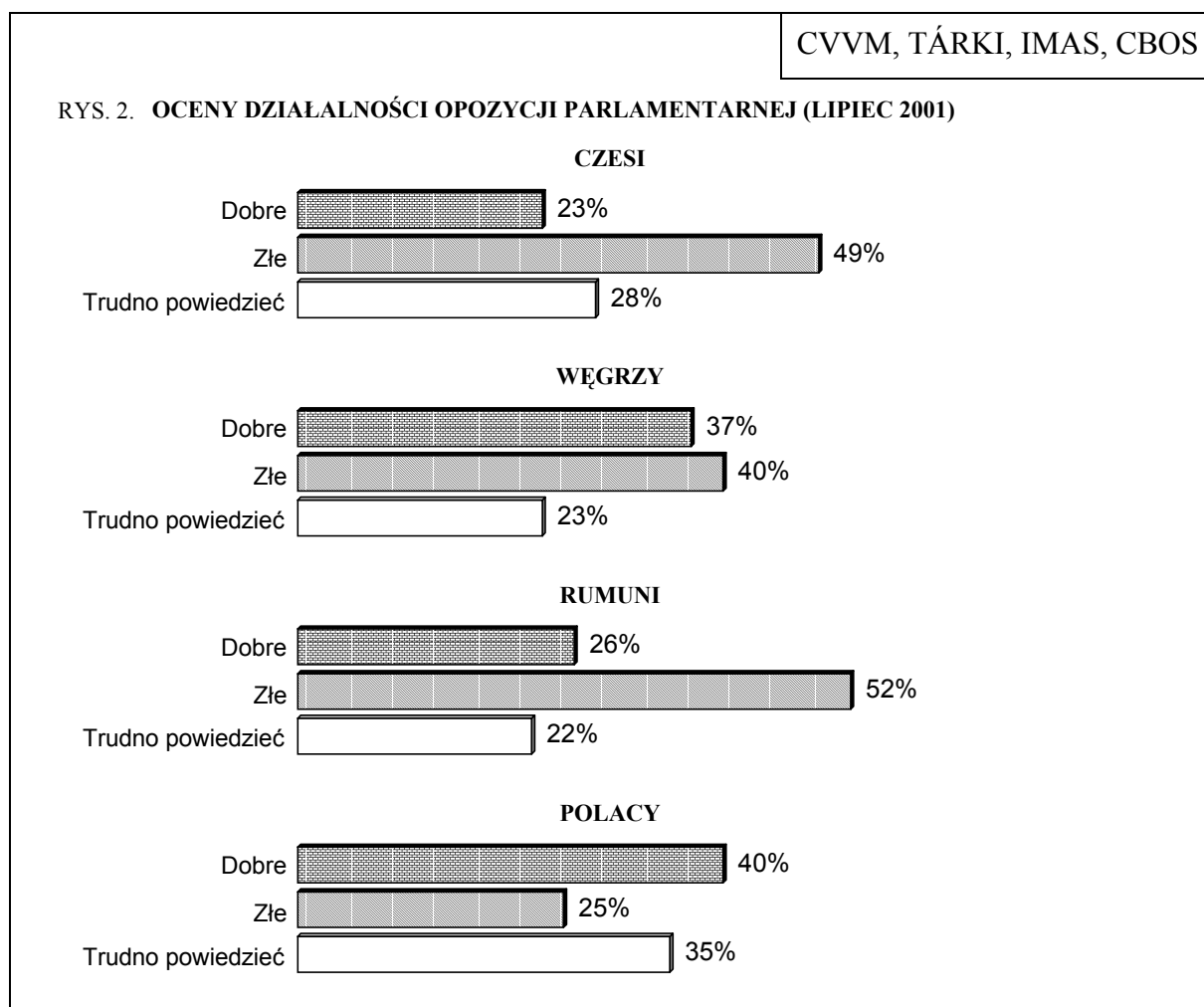
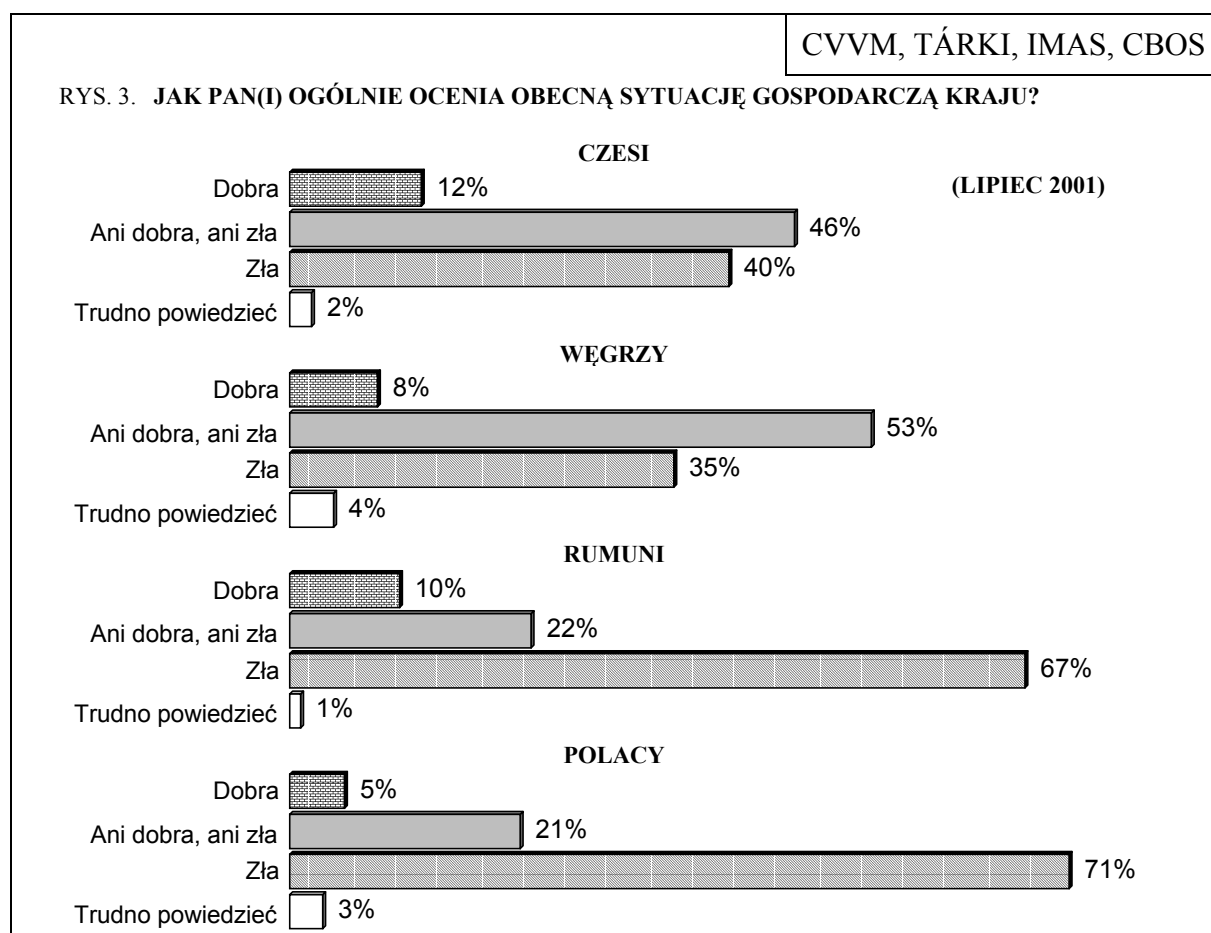

Tabela 2

Oceny działalności opozycji parlamentarnej	Czesi						Węgrzy						Polacy					
	II	VII	I	VII	I	VII	II	VII	I	VII	I	VII	II	VII	I	VII	I	VII
	1999		2000		2001		1999		2000		2001		1999		2000		2001	
	w procentach																	
Dobre	-	17	19	18	21	23	37	32	36	38	37	37	40	33	36	30	39	40
Złe	-	56	56	56	48	49	38	39	39	40	39	40	31	33	33	36	30	25
Trudno powiedzieć	-	27	27	26	31	28	25	28	25	22	24	23	29	34	31	34	31	35

OCENY SYTUACJI GOSPODARCZEJ I PROGNOZY JEJ ZMIAN

Mimo iż badanie w naszym kraju było realizowane przed upublicznieniem pesymistycznych przewidywań dotyczących stanu finansów państwa w przyszłym roku, Polacy bardzo negatywnie ocenili stan gospodarki - znacznie gorzej niż Czesi i Węgrzy oraz nieco gorzej niż Rumuni. W Czechach i na Węgrzech największe grupy badanych wyraziły pośrednią opinię o stanie gospodarki (*ani dobry, ani zły*). Polacy i Rumuni w większości źle oceniają sytuację gospodarczą swoich krajów.

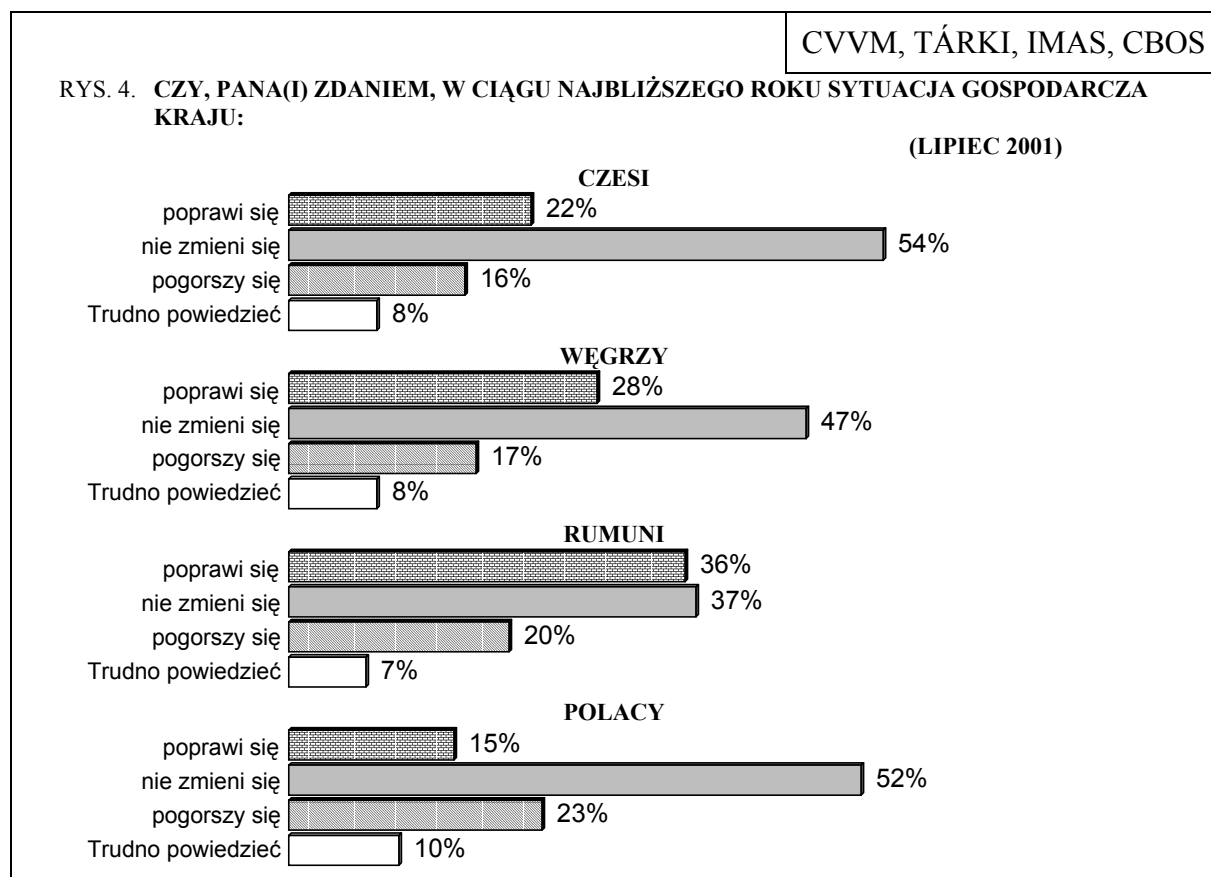

W ciągu ostatniego półrocza poprawiły się oceny sytuacji gospodarczej w Czechach, bez zmian pozostały - na Węgrzech, a pogorszyły się - w Polsce.

Tabela 3

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą kraju? Czy jest ona:	Czesi					Węgrzy					Polacy				
	VII	I	VII	I	VIII	VII	I	VII	I	VIII	VII	I	VII	I	VIII
	1999	2000	2001	2001	2001	1999	2000	2001	2001	2001	1999	2000	2001	2001	2001
	w procentach														
- bardzo dobra	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- dobra	4	4	6	7	12	3	6	8	9	8	10	12	8	9	5
- ani dobra, ani zła	22	30	37	41	46	44	46	48	52	53	30	33	30	29	21
- zła	58	51	46	43	36	40	37	33	29	29	41	40	47	46	50
- bardzo zła	14	12	9	6	4	9	8	8	5	6	12	10	11	11	21
Trudno powiedzieć	2	3	2	3	2	4	4	3	5	4	7	5	4	4	3

Największymi optymistami, jeżeli chodzi o perspektywy gospodarcze swojego kraju, są respondenci rumuńscy - prawdopodobnie wiążą oni nadzieje z działalnością niedawno powstałego rządu. Również na Węgrzech i w Czechach optymistów jest więcej niż pesymistów. W Polsce około połowy badanych sądzi, że nic się nie zmieni, a pesymiści przeważają nad optymistami.

Przez ostatnie pół roku w Polsce i na Węgrzech prognozy pozostały stabilne, natomiast w Czechach są lepsze niż w styczniu br.

Tabela 4

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza kraju:	Czesi					Węgrzy					Polacy				
	VII	I	VII	I	VII	VII	I	VII	I	VII	VII	I	VII	I	VII
	1999	2000		2001		1999	2000		2001		1999	2000		2001	
w procentach															
- poprawi się	11	17	16	16	22	19	21	22	27	28	15	16	13	15	15
- nie zmieni się	43	46	53	46	54	39	43	44	46	47	44	52	47	50	52
- pogorszy się	39	25	21	26	16	33	28	26	19	17	29	22	29	26	23
Trudno powiedzieć	8	12	10	12	8	9	9	8	8	8	12	10	11	8	10

OCENY WARUNKÓW MATERIALNYCH

Warunki materialne swoich gospodarstw domowych najlepiej oceniają Czesi - blisko jedna trzecia z nich sądzi, iż są one dobre, a prawie połowa - że ani dobre, ani złe. W Polsce oceny są nieco gorsze: jedna piąta respondentów żyje, we własnej ocenie, w dobrych warunkach, a jedna trzecia - w złych (jako średnie ocenia te warunki niespełna połowa ankietowanych). Respondenci węgierscy, w porównaniu z pozostałymi omawianymi społeczeństwami, częściej wybierają odpowiedź pośrednią, określając warunki materialne swych gospodarstw domowych jako ani dobre, ani złe. Mniej Węgrów niż Polaków dobrze ocenia swoje warunki materialne, przy takiej samej liczbie ocen negatywnych. Najgorsze zdanie w tej kwestii mają Rumuni - większość z nich wyraża niezadowolenie z kondycji materialnej swoich gospodarstw domowych. Wskaźnik ten jest na ogół stabilny i ulega jedynie nieznacznym zmianom - tym bardziej więc zwraca uwagę jego poprawa w Republice Czeskiej.

RYS. 5. JAK PAN(I) OCENIA OBECNE WARUNKI MATERIALNE SWOJEGO GOSPODARSTWA DOMOWEGO? CZY SĄ ONE:

(LIPIEC 2001)

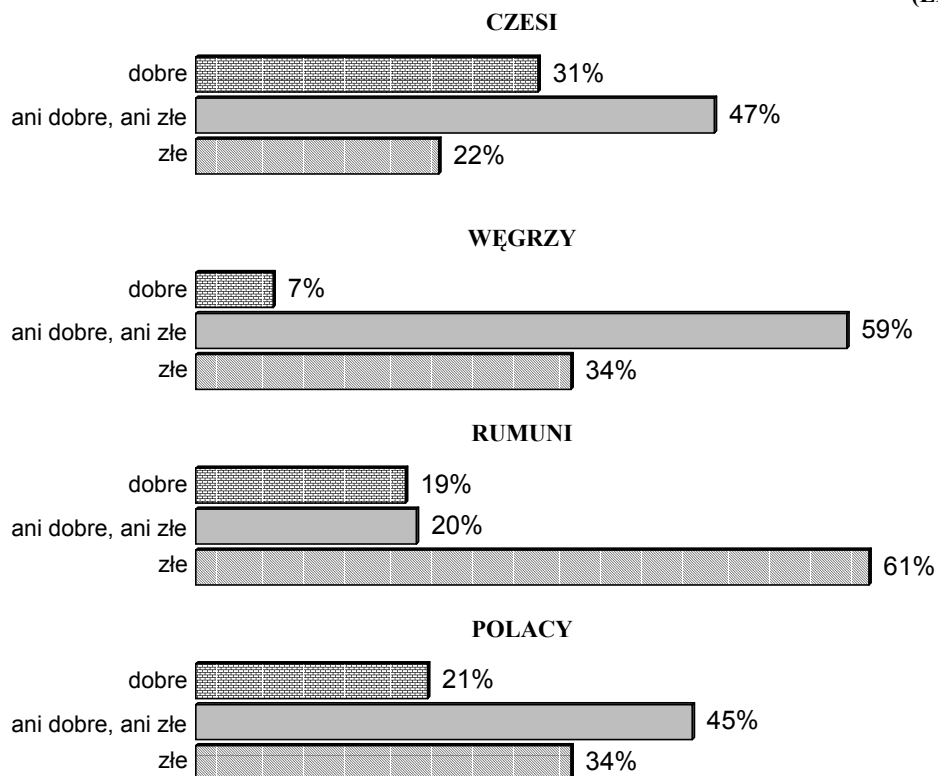

Tabela 5

Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:	Czesi					Węgrzy					Polacy				
	VII	I	VII	I	VII	VII	I	VII	I	VII	VII	I	VII	I	VII
	1999	2000	2001	2001	2001	1999	2000	2001	2001	2001	1999	2000	2001	2001	2001
	w procentach														
- dobrze	24	27	23	29	31	9	8	9	8	7	19	22	19	21	21
- ani dobrze, ani źle	49	50	52	44	47	54	56	53	58	59	47	46	49	46	45
- źle	27	23	25	27	22	37	36	38	34	34	34	32	32	33	34

W porównaniu z innymi krajami środkowoeuropejskimi (Czechami i Węgrami), a także Rumunią, Polacy bardzo źle oceniają swój rząd. Coraz gorsze zdanie mają też o sytuacji gospodarczej kraju (należy przypomnieć, że badanie było realizowane przed upublicznieniem przewidywanych kłopotów budżetu w przyszłym roku). Wydaje się, że te dwa wskaźniki są ze sobą powiązane - rządy oceniane są z perspektywy swoich kompetencji gospodarczych. Zasada ta zdaje się opisywać również przypadek rumuński - respondenci w tym kraju wiążą duże nadzieje z niedawno utworzonym gabinetem. Warto też zwrócić uwagę na *casus* Czech, gdzie poprawie ocen sytuacji gospodarczej towarzyszy wyraźna poprawa notowań rządu.

Opracował

Michał WENZEL